

NCCPR'13

Köpenhamn, 14-16 augusti 2013

Barnbibliotek som kulturpolitik : en forskningsöversikt

Catarina Eriksson

Doktorand/adjunkt

Inst. för biblioteks- och informationsvetenskap/

Bibliotekshögskolan

Högskolan i Borås, Sverige

catarina.eriksson@hb.se

Kära NCCPR-deltagare,

Syftet med detta arbete är att samla, sammanställa och beskriva vetenskaplig kunskap om den kulturpolitiska institutionen *barnbibliotek* och de olika intressen som manifesteras genom barnbibliotek.

Som du ser är denna text ett arbete i vardande, den är ofärdig i många avseenden. För det första omfattar den endast resultatet av några systematiska sökningar, vilket betyder att mycket *insamlingsarbete* återstår att göra innan översikten kan betraktas som rättvisande. Den utökade datainsamlingen kommer att påverka *analysen* – den som påbörjats här grundar sig i det nu befintliga datamaterialet. Min avsikt är att till slut skapa en god översikt över vilken forskning som finns om den kulturpolitiska institutionen barnbibliotek, och vad som inte finns. Hittills har jag funnit att området är mycket utforskat, men det behöver ju inte betyda att det *är* så, utan endast att det inte finns mycket publicerat internationellt som handlar om kombinationen kulturpolitik-barn-bibliotek.

Något om materialet: det finns svenska exempel på forskningsrapporter som inte är införda i översikten (från kulturanalys.se, Kulturrådet, Linnéuniversitetet, Uppsala univ.). *NKT*'s utgivning kan tillföra texter till materialet och likaså *Dansk Biblioteksforskning/Nordisk tidskrift for Informationsvidenskap og Kulturformidling*. Relevant material kan också finnas från kulturpolitiska forskarkonferenser. Berätta gärna för mig om befintlig forskning om barnbibliotek med kulturpolitiskt fokus! Vilka texter borde finnas med i en översikt av detta slag?

Det är viktigt för mig att ha ett fokus på barnbiblioteksverksamhet, inte på skolbiblioteksverksamhet. Barn- och skolbibliotek är sprungna ur olika idémässiga källor (se ex. Juncker, 2006, *Om processen*). Jag intresserar mig för barnrelevant kulturpolitik som är ”inte skola”. Har du särskilda synpunkter på den avgränsningen, för eller mot eller annat, får du gärna berätta om dessa för mig!

Alla synpunkter på detta arbete i vardande mottages tacksamt.

Catarina Eriksson

Barnbibliotek som kulturpolitik: en forskningsöversikt

Catarina Eriksson

Inledning och problemställning

Alltsedan Sverige fick en offentlig, nationell kulturpolitik 1974 har dess målformuleringar använts för att motivera kulturella verksamheter för barn och unga. Till en början omnämndes inte barn och unga särskilt, utan räknades till de *eftersatta grupper* som kulturpolitiken enligt sina målformuleringar från 1974 skulle utformas i förhållande till. År 2009 tillägnades barns och ungas rätt till kultur en egen kulturpolitisk målformulering (Frenander 2011, s. 176). Barn och unga kan sägas ha fått en mer framträdande plats i kulturpolitiken. Föreliggande text utgör en del i en större undersökning av förändringar inom och av den kulturpolitiska institutionen barnbibliotek i Sverige, sedan 1970-talet och framåt.

Den svenska kulturpolitiken kan betraktas som en del av den generella välfärdspolitik som tillämpats i Skandinavien, vars avsikter är att utifrån någorlunda enhetliga regler täcka hela befolkningen, under alla livets skiftande faser (Rothstein, 2010). Bland offentligfinansierade kulturinstitutioner i Sverige är folkbiblioteken, med sin barnbiblioteksverksamhet, den institution som är mest spridd och mest tillgänglig för medborgarna. Den svenska bibliotekslagen, som utfärdats av Kulturdepartementet, ger vid handen att folkbibliotek skall finnas i varje kommun (SFS 1996:1596). Enligt lagen hör det till folkbibliotekets uppgifter att främja *intresse för läsning och litteratur, information, upplysning och utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt* (§2). Lagen ger vidare uttryck för att *Folk- och skolbiblioteken skall ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar genom att erbjuda böcker, informationsteknik och andra medier anpassade till deras behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning* (§9). Dessa citat visar på folkbibliotekets kulturpolitiska intentioner för medborgare i allmänhet, och för barn och unga i synnerhet. Det kulturpolitiska uppdrag som uttrycks för folkbiblioteken, att omfatta kulturell verksamhet i övrigt, stämmer väl överens med den praxis som kommit att utövas vid svenska barnbibliotek under decennier (Åberg, 1983). Åberg tecknar en barnbibliotekshistoria där verksamheten huvudsakligen tar sin utgångspunkt i böcker och läsning, men som också omfattar exempelvis teater och ”allsköns allmänskulturell och social verksamhet” (Åberg, 1983, s. 38).

En implikation av ovanstående beskrivning är att barnbiblioteksverksamhet kan betraktas som djupt förankrad i svensk kulturpolitik och har hög kulturpolitisk relevans. Barnbiblioteksverksamhet är bland annat genom sin tillgänglighet och spridning en viktig arena för den offentliga kulturpolitikens förverkligande.

Fastän barnbibliotek hör till det svenska samhällets mest spridda och tillgängliga offentliga kulturinstitutioner finns det inget som säger att barnbiblioteksverksamhet som fenomen därmed varit föremål för kulturpolitisk forskning. Barnbibliotek, som utgör en väsentlig del av folkbiblioteksverksamheten, är en kulturpolitisk verksamhet på lokal nivå. Vid en tidigare genomgång av publiceringen i IJCP (International Journal of Cultural Policy) visade det sig att lokal kulturpolitik inte uppmärksammats i samma utsträckning som nationell kulturpolitik (Johannisson 2006, s. 14). Sett i ljuset av att vara en lokal kulturinstitution föreligger möjligheten

att barnbibliotek hör till de mindre utforskade kulturinstitutionerna. Hur detta förhåller sig avser föreliggande undersökning medverka till att ge svar på. Kulturpolitiskt relevant forskning skall här förstås som ett område vars ramar sätts av kulturpolitiskt relevanta *problem*, kulturpolitiskt relevant *material* och kulturpolitiskt relevanta *teorier*. Den centrala frågan blir: *Vilken forskning finns och vilken forskning saknas om den offentliga kulturinstitutionen barnbibliotek?* Denna fråga är i fokus i föreliggande text. Syftet är att samla, sammanställa och beskriva vetenskaplig kunskap om den kulturpolitiska institutionen barnbibliotek och de olika intressen som manifesteras genom barnbiblioteksverksamhet. Med detta arbete medverkar jag till utforskandet av den kulturpolitiska forskningens universum som påbörjats av Scullion & García (2005) och följs upp av Frenander (2008) och vidare av Gray (2010). Scullion & García (2005) söker svar på frågan om vad som håller kulturpolitikforskare samman, Frenander (2008) undersöker artiklar publicerade i *International Journal of Cultural Policy* med hjälp av bibliometrisk metod och Gray (2010) utforskar kulturpolitik ur olika discipliners perspektiv. I fokus för mitt intresse står kulturpolitiskt relevant forskning rörande institutionen barnbibliotek.

Forskningsfrågan bryts ner till följande delfrågor:

- Vilka problem uppmärksammas i forskningen om barnbibliotek?
- Vem har initiativet ifråga om problemformulering kring barnbibliotek?

Med denna frågeställning avser jag skapa kunskap om barnbiblioteksverksamhet inom kulturpolitisk forskning.

I denna text skall *barn* förstås som omyndiga människor under 12 år. Skälet till denna avgränsning är att jag därmed undviker forskningsstudier som särskilt sätter politik för ungdomar och ungdomskultur i centrum. *Barnbiblioteksverksamhet* skall förstås som den verksamhet som den offentliga kulturinstitutionen folkbibliotek utför i relation till barn, internt och externt. *Offentlig kulturinstitution* skall förstås som en institution som primärt underkastar sig de kulturpolitiska målen framför mål för andra politikområden.

Teoretiska utgångspunkter

Föreliggande text skrivs inom ramen för biblioteks- och informationsvetenskap (b&i). B&i intresserar sig för förmedling av information eller kultur som är lagrade i dokument av någon form, samt de processer och institutioner som medverkar i denna process (Höglund 1995, s. 40). Ämnet beskrivs ofta i två paradigmer, det *processororienterade* paradigmet och det *institutionorienterade* paradigmet (Hansson, 1999 s. 21). Det institutionsorienterade perspektivet inom b&i tar fasta på biblioteks och andra liknande institutioners betydelse i och för samhället, och bland annat de politiska villkoren för kultur- och informationsförsörjning ges uppmärksamhet (se ex. Vestheim, 1997, Johannisson 2006, Kann-Christensen 2008). Att studera kulturpolitik ligger på så sätt i linje med biblioteks- och informationsvetenskapens institutionsorienterade paradigmer. Ur institutionsteoretiskt perspektiv består en institution av normer, regler och tankemönster som reproduceras, och detta görs i relation till sin kontext. Institutioner skall förstås som både strukturer och processer (Kann-Christensen, 2008, s.141).

Politik innebär *auktoritativ värdefördelning genom offentlig maktutövning*. Jag tillämpar den statsvetenskapliga, institutionella definitionen av politik, det vill säga beteenden, institutioner och idéer som är kopplade till det offentliga (Lundquist, 1993, s. 27-29). Svensk kulturpolitik kan, jämte kulturpolitiken i de övriga nordiska länderna, hänföras till det som med H. Hillman-

Chartrand's typologi kallas *arkitekturmodellen* och som huvudsakligen motiveras med social välfärd. Särskild vikt läggs vid jämlikhet och demokratisering, och den kommunala nivån är viktig för kulturpolitiken i dessa länder (Mangset, 1995). Barnbibliotek stämmer väl in i detta mönster, med sin kommunala hemvist och breda tillgänglighet. Också Duelund (2003) betonar den utjämnande visionen som ett kännetecken för den nordiska kulturpolitiken. Han diskuterar också problem med begreppet kulturpolitik i de nordiska länderna; att tyngdpunkt läggs vid konstpolitik, men omfattar också ett bredare kulturbegrepp. Enligt min mening kan en möjlig parallell dras till barnbiblioteksområdet, där konstpolitiken kan motsvaras av litteratur för barn genom bibliotekets försorg, samtidigt som barnbiblioteksverksamhet sällan avgränsas till att endast handla om litteratur. Barnbiblioteksverksamhet kan också fungera som "a whole way of life" och därmed motsvara det bredare kulturbegrepp som också återfinns i de nordiska ländernas kulturpolitik.

Dorte Skot-Hansen (1999) presenterar i en klassisk modell kulturpolitikens tre rationaler (=sambandslogiker), som visar på kulturpolitikens funktion i samhället. Samtliga rationaler, den *humanistiskt* orienterade, som betonar klassiska bildningsvärden, den *sociologiskt* orienterade, som tar fasta på demokratisk delaktighet i samhället, och den *instrumentellt* orienterade, som tar utgångspunkt i underhållning och happenings, tar sig uttryck och manifesteras i barnbiblioteksverksamhet. Det jag vill peka på är barnbiblioteksverksamhetens nära koppling till kulturpolitik.

Jeremy Ahearne (2009) gör en åtskillnad mellan *explicit kulturpolitik*, det som uttryckligen benämns kulturpolitik, och *implicit kulturpolitik*, vilken syftar till att skapa och påverka attityder och vanor inom ett givet territorium. Implicit kulturpolitik fungerar som kulturpolitik utan att benämnas kulturpolitik. Jag anser att det finns skäl att förmoda att en stor del av politiska insatser med fokus på barn kan falla under kategorin implicit kulturpolitik, då den sannolikt avser påverka attityder och vanor; ett förhållningssätt som i västerländska samhällen ofta tillämpas i relation till barn. Det går att fråga sig hur mycket som rimligen kan rymmas under benämningen implicit kulturpolitik, och ändå behålla en meningsfullhet i avgränsningen *kulturpolitik*. Med detta resonemang kan all barnpolitik räknas som kulturpolitik, vilket torde urholka begreppet.

För att tydliggöra mina teoretiska avgränsningar beskriver jag min ansats med följande modell:

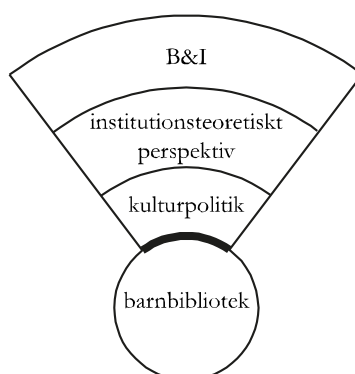

Bild 1. Illustration av undersökningens teoretiska hemvist samt identifiering av forskningsobjektet.

I bilden avgränsas biblioteks- och informationsvetenskap till ett institutionsorienterat perspektiv. Det institutionsorienterade perspektivet avgränsas till kulturpolitik där barnbiblioteksverksamhet fokuseras. Mitt forskningsobjekt i denna studie är den forskning som belyser gränssnittet mellan

kulturpolitik och barnbibliotek. Att studera barnbiblioteksverksamhet som kulturpolitik är på denna grund en angelägenhet för biblioteks- och informationsvetenskap.

En viktig avgränsning är att barnbibliotek inte är skolbibliotek. Skolbibliotek är en annan biblioteksform, närmare knuten till utbildningspolitik än till kulturpolitik (Limberg, 1992).

Perspektiv på barns bibliotek

Det finns olika sätt att närma sig den offentliga kulturinstitutionen barnbibliotek. I samtida svensk forskning om barnbibliotek tillämpas gärna det paradig som *kallas den nya barndomssociologin* (Rydsjö et al. 2010). Detta paradigm har sitt ursprung i antologin *Constructing and Reconstructing Childhood*, redigerad av Allison James och Alan Prout (1990). Boken företräder synsätt från sociologer, psykologer, antropologer och historiker (Halldén, 2007). Viktiga utgångspunkter för den nya barndomssociologin är bland annat att barndom skall förstås som en social konstruktion, att barndom inte kan särskiljas från kön, klass eller etnicitet, att barns kulturer och relationer är värda att studeras i sin egen rätt samt att barn är aktiva och skapar sina egna sociala liv. Ett ytterligare fundament är att proklamation av detta nya paradigm också innebär att deltaga i förändringen av barndomen (Halldén 2007, s. 26-27). Samma perspektiv går igen i Qvortrup (1994) samt i flera av bidragen i den danska antologin *Børnekultur. Hvilke børn? Og hvis kultur?* från 2001 (Red. Tufte, Kampmann, Juncker). Som redaktörerna skriver i förordet till antologin placeras ofta *barnkulturforskning* mellan barndomssociologi och barn- och utvecklingspsykologi. Det jag särskilt vill peka på här är förekomsten av begreppet *barnkultur*, och lyfta frågan om hur relationen mellan barnkultur och kulturpolitik är beskaffad. Hur skall barnkultur förstås i relation till kulturpolitik? Den frågan är enligt min mening svår att undvika när barnbiblioteksverksamhet skall diskuteras.

I en svensk antologi om teorier och forskning i barnbibliotekets omvärld omtalas barnkultur som ”en integrerad del av barnbibliotekens verksamhet” (Rydsjö et al. 2010 s.15). I den beskrivningen framstår barnbiblioteksverksamhet som överordnad barnkultur. Det finns skäl att anta att den relationen inte beskrivs enhetligt, ens inom det biblioteksrelaterade fältet. Ett biblioteks- och informationsvetenskapligt bidrag till forskningen om barnkultur är *Om processen* (Juncker, 2006) som argumenterar för det estetiskas betydelse för barns kultur. Junckers diskussion om barnkultur sträcker sig långt utanför barnbiblioteksområdet.

Ur ett kulturpolitiskt forskningsperspektiv redogör Gitte Balling (2011), verksam inom biblioteks- och informationsvetenskap, för hur den kulturpolitik som tillämpas för barnkultur i Danmark kommit att präglade utvecklingen av förmedlingspolitik för hela befolkningen. I Ballings redogörelse fungerar folkbibliotek som en bland andra arenor för kulturförmedling i samhället. Barnkultur, som traditionellt delas upp i kultur *för, med och av* barn (Mouritsen, 1997), sker idag på ett mer integrerat sätt än tidigare.

Som ovanstående korta introduktion visar så förekommer olika synsätt på den offentliga kulturinstitutionen barnbibliotek. Det som intresserar mig är forskningen om den auktoritativa värdefördelningen genom offentlig maktutövning på detta specifika område. En utgångspunkt är att FN:s konvention för barnets rättigheter, alltsedan den antogs 1989, har vunnit åtminstone retoriskt inflytande över politik som rör barn.

Nu är det dags att övergå till att studera vilken kulturpolitisk forskning som finns och vilken som

saknas om den offentliga kulturinstitutionen barnbibliotek.

Material, metod och metoddiskussion

Mitt syfte är att samla, sammanställa och beskriva vetenskaplig kunskap om den kulturpolitiska institutionen barnbibliotek. För att uppfylla detta syfte söker jag i internationella databaser som tillhandahåller vetenskapligt material. Då det fenomen som explicit kan benämnas barnbiblioteksverksamhet (children's library, children's libraries, children's library's activities) i princip inte alls framträder i sökningarna, finner jag att mitt fokus får vidgas till en bredare ansats och därmed omfatta ett bredare material. Material som uppges handla om kulturpolitik, bibliotek och barn kommer på detta sätt med i urvalet. Flera perspektiv får utrymme i materialet. Jag har inte gjort någon begränsning bakåt i tid, utan även äldre texter finns med i undersökningen. Kulturpolitiskt relevant forskning om barnbibliotek har getts en mycket vid tolkning. Utfallet av sökningarna redovisas i Tabell 1. Materialet omfattar endast digitalt tillgängliga texter.

KÄLLA	SÖKORD	TRÄFFAR	BORTFALL
IJCP International Journal of Cultural Policy	children's librar*	61	17
LISA Library & information Science Abstract	cultural policy librar* child*	12	3
LISTA Library, Information Science & Technology Abstracts	“cultural policy” librar* child*	4	3
ERIC (pedagogik, psykologi, utbildning)	cultural policy librar* child*	51	20
Web of Science	cultural policy librar* child*	3	0
Scopus	”cultural policy” librar*	22	5

Tabell 1. Presentation av utfallet av sökningar.

Sökningarna genererade 153 träffar. Av dessa har 48 fallit bort. Detta beror på att abstract inte varit tillgängligt i 16 fall, en var dubblett, samt i övrigt på att det vid genomläsning visat sig att texten inte behandlat området kulturpolitik-bibliotek-barn, utan istället haft fokus på ex. nationalbiblioteksfunktioner, b&i-utbildning, uppenbara skol-/klassrumsfrågor, data om länder, finansiering av internationella studenter eller litteraturrekommendationer i skolkontext. Vid tveksamheter ifråga om textens relevans har abstract behållits i urvalet. Kvar blir ett material omfattande digitalt tillgängliga abstracts till 105 texter. Dessa abstracts ligger till grund för föreliggande forskningsöversikt. Jag låter följaktligen detta material representera vilka problem som uppmärksammas i forskning om barnbibliotek samt utgöra underlag för vem som har initiativet ifråga om problemformulering kring forskning om barnbibliotek. Ramarna för vad som motsvarar de aktuella sökkriterierna är vida. Jag ser urvalet som ett tecken på vad som kan anses motsvara kriteriet befintlig forskning rörande kulturpolitik-bibliotek-barn. Det är ett pragmatiskt urval som tillämpas.

Materialet läses, struktureras och tematiseras. En lyhördhet för textens innehåll har eftersträvat. I denna process skapas och omskapas kategorier, de bryts upp och slås samman. Analysarbetet har antagit formen av faser. I första fasen urskiljdes de texter som fokuserar barn och bibliotek särskilt. Bland dessa visade sig bibliotek ha en mer *central* eller en mer *perifer* roll. I nästa fas analyseras de texter som inte primärt uppmärksammar kulturinstitutionen barnbibliotek, utan

som har ett bredare fokus. Dessa texter analyseras utifrån ett institutionellt perspektiv. Det jag studerar är vetenskapliga *texter* och mitt paper ger därför inget underlag för uttalanden om operationaliserad kulturpolitik i sig.

För närvarande utgörs denna översikt endast av forskning hämtad från internationella databaser. Inhemsk svensk forskning samt relevant forskning från de övriga nordiska länderna finns f.n. inte med i materialet, inte heller NKT eller konferensbidrag. Nu är det dags att se vad detta befintliga urval ger vid handen.

Resultat

Socialt ansvarstagande, globalisering, organisering

Huvudfrågan för denna översikt är vilken forskning som finns och vilken forskning som saknas om den offentliga kulturinstitutionen barnbibliotek. I föreliggande material blir det tydligt att forskning om kulturinstitutionen barnbibliotek är ett eftersatt område, de utgör ca en tiondel av materialet. De texter i materialet som är direkt relaterade till barnbiblioteksverksamhet – där bibliotek och dess verksamhet är *central* - redovisas nedan.

Brophy (2002, B:5) beskriver metoder för hur bibliotek, jämte andra kulturinstitutioner, kan medverka i en gynnsam samhällsutveckling. Fokus sätts på olika socialpolitiska aspekter, där barnbibliotek lyfts fram som ett exempel. Också Burn & Loch (2001, B:10) tar sin utgångspunkt i ett socialt ansvarstagande i ett globalt informationshållande och uppmärksammar *att ha eller inte ha* tillgång till World Wide Web. På detta område kan barn, som en av förekommande eftersatta grupper, komma till korta. Problemet får betraktas som direkt biblioteksrelevant.

Barn som framtiden diskuteras av Elkin & Denham (1995, B:9) som pekar på vikten av att investera i barns bibliotek med tanke på framtida effekter. Barnbibliotek uppfattas vara ett eftersatt kulturpolitiskt område.

Yeh (1995, C:2) redogör för en användarstudie genomförd vid en folkbiblioteksfilial i Taipei. Studien baserar sig på 120 intervjuer med vuxna besökare. Undersökningen visar att folkbibliotekets traditionella uppgifter - kultur, utbildning, rekreation samt information - bör omvärderas, då resultatet pekar på att majoriteten av användarna besökte biblioteket för rekreation, att ingen går till biblioteket för kulturella ändamål, samt att folkbibliotekets utbildningsfunktion påverkar barns läsvanor jämte deras inlärning i skolan. Folkbibliotek kan bättre anpassas till sina användare.

Krueger & Schmitt (1999, D:15) undersöker i en tysk kontext barns läsförmåga och nya medier, och då särskilt bibliotekets betydelse för detta. De finner att barnbibliotekets medieutbildande aktiviteter utmärks av att vara lekcentrerade, vara inriktade på barns egna aktiviteter, på att integrera alla medieformer samt på bibliotekets mediautbud. Det visar sig att barnbibliotekets aktiviteter sträcker sig långt utanför medieförsörjning och som exempel nämns skapande aktiviteter inom nya medier.

Veltze (2004, D:33) redogör för *multicultural reading* som enligt sina företrädare medverkat till minskad rasism och färre fördomar. Litteratur skall erbjuda många perspektiv på världen och multicultural reading bidrar till detta. Igenkänning i litteraturen är särskilt viktigt för barn från lågt värderade grupper i samhället. Frågan relateras vidare till bibliotekens förvärvspolicies. Om

bibliotekspersonal fullt ut skall fungera som förändringsagenter på denna arena måste de ikläda sig rollen som mångkulturutbildare.

North Carolina State Library har utvecklat förslag till barnbibliotekariers kompetenser, och bland dessa återfinns bland annat bibliotekspolitik, barnverksamhetens mål samt kunskaper om åtskilliga relevanta riktlinjer, däribland rörande barns datorbruk (North Carolina, D:46). Frågan kan betraktas som kulturpolitiskt relevant. En studie i nordvästra Sverige har genomförts av Downes (1988, D:37) som ur delvis kulturpolitiskt perspektiv uppmärksammar skola och bibliotek. Undersökningen har dock slagsida åt skolbibliotek.

Ett kulturpolitiskt initiativ från sydvästra Frankrike visar att glesbygd inte behöver utgöra ett hinder för biblioteksverksamhet. Ett läsfrämjandenätverk har utvecklats mellan några kommuner och verksamheten sträcker sig i kulturellt och socialt hänseende utanför att endast tillhandahålla böcker och läsning till att utforska nya möjligheter i biblioteksverksamhet (Baylac-Domengetroy, 2012 F:1). Kublickiene et al. (2011, F:6) redogör för att bibliotek och kulturcenter anses höra till de institutioner som säkerställer implementeringen av de statliga kulturpolitiska målen i Litauen. Syftet med undersökningen är att visa på fortsättningen på litauiseringen och kulturaliseringsprocessen i det moderna Litauen genom att analysera den statliga kulturförvaltningen. Resultaten visar på att nuvarande kulturförvaltning, särskilt i regionerna, snarare försäkras om att bevara rådande situation hellre än att utveckla den för att möta globaliseringens utmaningar. Därför finns en motrörelse bland befolkningen. Dessa båda texter har bibliotek i fokus, om än ingen tydlig tonvikt på barn.

Med ovanstående presentation kan frågan *Vilken forskning finns om den offentliga kulturinstitutionen barnbibliotek?* sägas ha fått sitt svar. Utifrån detta material förefaller barnbibliotekets kulturpolitiska roll främst bestå i det som Skot-Hansen (1999) kallar den sociologiskt orienterade rationalen, som syftar till sociala motiv framför allt. Den biblioteksverksamhet som beskrivs är mer orienterad åt antropologisk kultur än åt estetisk kultur. Fokus läggs på bibliotekets sociala och utjämnande aspekter. Även där bibliotekets olika medier för barn uppmärksammas görs detta primärt i socialt utjämnande hänseende. Också bibliotekets roll och ställning i ett globaliserat samhälle uppmärksammas. Till det området kan även frågan om multicultural reading föras. Det visar sig att barnbiblioteksverksamhet tillskrivs betydelse ifråga om globalisering i detta material. Insikter i kulturpolitikens organisering och i aktuella riktlinjer förefaller också vara angelägna frågor. Uppenbart är att i detta material väger de sociala aspekterna inom barnbiblioteksverksamhet tyngre än de humanistiska/bildande (Skot-Hansen, 1999).

Instrumentella barnbibliotek

Resultatredovisningen har hittills kretsat kring de texter i materialet som är direkt relaterade till bibliotek och biblioteksverksamhet, där bibliotek har en central position. Det finns andra texter i materialet där bibliotekets position är mer *perifer*. De utgör en kategori som uppmärksammar kulturinstitutioner i samhället i mer generellt hänseende. Dessa institutioner anses ha möjligheter att bidra till att revitalisera städer samt medverka till att organisera människors vardag. Alla texter i den här kategorin (A:2, A:12, A:15, A:17, A:28, A:41, A:59, D:5, D:6, D:14, D:49) berör alltså inte bibliotek, utan fokuserar kulturinstitutioner i samhället (bibliotek, muséer, gallerier, parker, zoo, sport). De problem som formuleras är inriktade på dessa institutioners möjligheter att utgöra komponenter i urban planning samt att medverka till att göra fritiden mer meningsfull och underlätta vardagslivet i familjer. Ur ett urban planning-perspektiv kan det tillföra ett mervärde att inrikta en kulturinstitution och dess verksamhet på barn. Familjeliv och fritid

underlättas av att barn har meningsfulla ställen att tillbringa sin tid på. Att inrätta kulturinstitutioner i sig kan ses som *explicit kulturpolitik* och att göra det speciellt för familjer kan ses som *implicit kulturpolitik* (Ahearne, 2009). Inrättandet ger tydliga signaler om samhällets avsikter både ifråga om hur kulturinstitutioner bör nyttjas och om vad familjer bör göra. Det kan också ses som exempel på instrumentell kulturpolitik i det att avsikten är att styra livsstilar (Skot-Hansen, 1999).

Att skapa kulturinstitutioner särskilt riktade till barn och därigenom få både vuxna och barn att agera på ett sätt som revitaliserar det aktuella geografiska området är enligt min mening ett sätt att instrumentellt förhålla sig till barn. Barn fungerar här, enligt min tolkning, som redskap för att få barnens vuxna att på ett nöjsamt och disciplinerat sätt cirkulera i stadsmiljön. Ifråga om kulturinstitutionernas roll för barn, med eller utan sina familjemedlemmar omkring sig, förefaller förekomsten av kulturinstitutioner vara angelägnare än det institutionen i sig syftar till. Till exempel är inte biblioteksverksamheten i sig det som är angeläget. Det angelägna är institutioner som fångar upp barn i deras efter-skolan-tid. En fråga som ställs är vilken roll kulturinstitutionerna spelar i barns liv. Jag ser det som att denna kategori utmärks av kombinationen av sociologisk orientering och instrumentell orientering inom kulturpolitiken (Skot-Hansen, 1999). Också frågan om vad kulturinstitutioner syftar till i samhället aktualiseras genom denna analys. Kangas & Vestheim (2010) menar att offentliga kulturinstitutioner intagit en mer instrumentell hållning av marknadsekonomiska skäl.

Även andra kategorier har framträtt i materialet. Jag väljer att presentera det resterande materialet i tre huvudkategorier, eller pelare, som rör olika inriktningar. Huvudkategorierna har olika omfattning, och gränserna mellan dem är flytande. Huvudkategorierna är den *administrativa/reglerande pelaren*, den *sociala/normativa pelaren* samt den *tankemässiga/idémässiga pelaren*.

Administrativa/regulativa aspekter av forskning om kulturinstitutionen barnbibliotek

En betydande del av texterna i materialet handlar om formella aspekter av kulturpolitik och utgör den administrativa och regulativa pelaren i analysen. Hit hör frågor om etablerade former för att bedriva kulturpolitik, om dess styrning. Inom denna pelare eller kategori finns flera underkategorier. Kategorierna skapas i presentationen genom hänvisning till texterna.

Frågor om *kulturpolitikens organisering* finns företrädda i materialet. Glow & Johansen (2011, A:1) har ett tydligt barnkulturpolitiskt fokus och diskuterar med utgångspunkt i barns rättigheter. Andra texter i kategorin uppmärksammar betydelsen av ett kulturdepartement för kulturpolitiken (A:20), utveckling av nationell kulturpolitik (A:22, A:24, A:35, A:46, F:8, F:11), finansiering av offentliga kulturinstitutioner (A:25, A:56, F:2, F:7, F:8, F:9, F:21), de intellektuellas betydelse för kulturpolitik (A:47, A:61, F:12) samt brister i kulturpolitisk dokumentation (A:42). Det är kulturpolitik på nationell nivå som uppmärksammas.

I materialet uppmärksammas även frågor på lägre administrativa nivåer, som riktlinjer rörande internetaccess vid folkbibliotek (B:3), ICT-tillgänglighet i glesbygd (B:4), lokala kulturplaner för litteraturförsörjning till barn (B:6, D:48), riktlinjer för biblioteksservice (D:19, D:40, F:10) samt utveckling av bibliotek till lokala kulturcentrum (D: 32). Detta kan ses som forskning om kulturpolitik på administrativt lägre nivåer än den nationella nivån.

Också *internationella politiska satsningar* uppmärksammas och diskuteras, såsom gemensam policy för elektronisk publicering bland annat med hänseende på barn (B:2) men också varför Europa

inte bör ha en gemensam litteraturpolitik (F:20). Andra internationella initiativ handlar om gemensamma stävanden av oanständighet på nätet, särskilt för barn (B:7), där bland annat internationella variationer i vad som kan anses vara oanständigt diskuteras. Gemensamma policies utmanar den kulturella mångfalden vilket ställer krav på kulturell känslighet (D:1). En annan slags internationell kulturpolitisk satsning rör digitala bibliotek, bland annat för barn (E:2). Med den internationella ansatsen täcks ytterligare en administrativ nivå in. Jag noterar att hänvisningar till FNs konvention om barnets rättigheter inte framträder tydligt på några administrativa nivåer.

En annan underkategori utgörs av texter som handlar om *kulturpolitikens relationer till, och överlappande av, andra politikområden* (A:27, A:50), såsom utvecklingspolitik (A:59), immigrationspolitik (A:54), hälsopolitik (E:3, F:16), bibliotekens betydelse för kvinnors delaktighet (D:29) samt marknad (A:40). Detta ger ett tydligt uttryck för den socialt utjämnande ambitionen som finns i kulturpolitik (Skot-Hansen, 1999) samt för vad Ahearne (2009) kallar implicit kulturpolitik. Många olika områden gör anspråk på kulturpolitik och kulturpolitiska mål kan förverkligas på andra politikområden.

En tydlig förskjutning av diskussionen om det mångkulturella samhället från att vara en angelägenhet för socialpolitik och utbildningspolitik till att i högsta grad vara kulturpolitik redogörs för av Skot-Hansen (2010, A:19), som också problematiserar begreppen multiculturalism och cultural diversity. I föreliggande analys får denna underkategori benämningen *kulturell mångfald*, omfattande också mångkultur-immigration-integration (A:18, D:2). Här lyfts frågor om ifall immigranternas barn skall utbildas till att bevara sin ursprungliga kultur eller assimileras till majoritetskulturen (D:7, D:10, D:16), om mångkultur i barnmedier (D:3) och biblioteksservice till missgynnade grupper (D:20). Det är en avvägningssfråga i analysen om frågorna kring kulturell mångfald skall utgöra en egen underkategori eller hänföras till de grundläggande frågorna om kulturpolitikens organisering. Texterna genomsyras dock av organisatoriska frågeställningar. Den enhetliga nationalkultur som Mangset (1995) skriver om, som kännetecknar ex. de nordiska ländernas kulturpolitik, utmanas av kulturell mångfald.

En aspekt av administrativa perspektiv på kulturpolitik är frågan om hur lärande vid arkiv och museer kan mätas (F:19). Detta kan ses som ett uttryck för teknokratisering av kulturpolitiken (Nielsen, 2003).

Sociala/normativa aspekter av forskning om kulturinstitutionen barnbibliotek

En annan del av materialet handlar om uppfattningar, värderingar och normer inom kulturpolitik. Det handlar mer om kulturpolitikens sakfrågor och innehållsaspekter än om dess organisation och formella styrning. Detta utgör den sociala och normativa pelaren i analysen. Inom denna pelare eller kategori finns flera underkategorier. Kategorierna skapas i presentationen genom hänvisning till texterna.

Tillgänglighet är en norm inom kulturpolitik och social inkludering eftersträvas. Publiken uppmärksammas i materialet (A:3, A:5, A:10, A:16, A:21, A:36, A:44, A:45). Familjefaktorernas betydelse för social inkludering på kultur- och utbildningsområdet lyfts upp (D:25). En icke önskvärd tillgänglighet till amerikansk TV-underhållning diskuteras (A:23) och uppmärksammar även teknikens (ICT) betydelse i kulturpolitik. Digital tillgänglighet lyfts fram (B:4, F:5) och även digitalt bevarande (F:13). I diskussionen om tillgänglighet kan ibland effekter av kulturpolitiska åtgärder väntas en generation senare – åtgärderna skall förändra förutsättningarna för den vuxna befolkningens barn och därigenom verka motiverande. *Ledarskap* och ledarens roll på

kulturområdet diskuteras (A:32, D:4). Ledarnas förutsättningar har betydelse. Frågan får dock inte stor plats i materialet.

Uttrycksformer i kulturpolitiskt perspektiv diskuteras, från icke erkänd till erkänd kulturform (A:6).

En annan underkategori är *urbefolkningar* (D:24, D:41), med fokus på Nordamerika. I ena texten problematiseras literacy, som kan användas för att assimilera ursprungsbefolkningar, medan i den andra texten uppmärksammas bibliotekets möjligheter att medverka till att upprätthålla ursprungskultur. I båda texterna tillskrivs bibliotek positiv betydelse för upprätthållande av ursprungskultur. Besläktad med hantering av ursprungsbefolkningar är frågan om nationella museer för samtida konst i Baltikum (A: 43). Det handlar om hur nationell historia berättas. Hit kan också föras frågor om bevarande av biblioteks dokument i krigstid (F:15). Jag ser det som varianter på upprätthållande av nationell kultur (Miller & Yúdice, 2002, s. 21).

En kulturpolitisk sakfråga på området barn och bibliotek är *läsning*. I detta sammanhang får skolbibliotek särskild uppmärksamhet, men också skola och bibliotek som separata enheter (D: 17). Även omgivningen ges betydelse för läsningen (D:23). Lässtudier ges kulturpolitiskt intresse (D:13, D:21, D:27, D:34). Det som diskuteras är att förvärva färdigheten att läsa. Läsning problematiseras inte i vidare utsträckning. Läsningens kulturpolitiska relevans diskuteras i forskningsantologin *Läsarnas marknad, marknadens läsare* (Sverige, 2012), som är kopplad till den svenska Litteraturutredningen (SOU 2012:65), och visar på en negativ utveckling gällande läsförståelse och läskunnighet hos unga, i spåren av digitaliseringen.

En diskussion om *censur* vid amerikanska bibliotek uppmärksammas (D:43). Frågan om censur kan delvis föras samman med frågan om barn och pornografi (B:7), men fokus är olika i texterna.

Tankemässiga/idémässiga aspekter av forskning om kulturinstitutionen barnbibliotek

Det tredje kategorin i den bredare delen av materialet är den tankemässiga och idémässiga pelaren i analysen. Här beskrivs verklighetsuppfattningar, påståenden och influenser. Också inom denna pelare eller kategori finns flera underkategorier. Kategorierna skapas i presentationen genom hänvisning till texterna.

Enskilda *personers* påverkan på kulturpolitik, nationell och lokal, uppmärksammas (A:8, A:13, A:58, B:11) jämte särskilda *idéströmmingars* inflytande på kulturpolitik (A:14). Idéer om *platser och händelser* används i kulturpolitiska syften (A:26, A:48, A:49) och det är inte självklart att tolkning sker på ett sätt – många konflikter kan komma i dagen. Särskilda medieformer framställs som ändamålsenliga i vissa kulturpolitiska sammanhang (A:55), som ett *verktyg*. Det skall noteras att kopplingen till barn inte framträder i dessa texter.

Ett exempel på idén om att *bibliotek kan påverka idéer* ges angående bilder av adoption, sådant det framställs i böcker tillgängliga via folkbibliotek (E:1). Detta kan ses som exempel på implicit kulturpolitik (Ahearne, 2009) då attityder och uppfattningar förväntas påverkas, samtidigt som det också kan vara explicit kulturpolitik, då tillhandahållandet av de böcker som undersöks finns tillgängliga via den offentliga kulturinstitutionen bibliotek. Bibliotek blir ett verktyg i detta fall.

Critical Information Studies (CIS) uppmärksammas i en text (F:17) och CIS kan enligt min mening ses som ytterligare ett till kulturpolitisk forskning relaterat fält. Exemplet är helt perifert i min undersökning.

Ovanstående presentation beskriver befintlig forskning rörande kulturinstitutionen barnbibliotek, sådan den framträder utifrån den metod som tillämpats; sökning i ett urval internationella databaser och analys av det erhållna materialet. Översikten kretsar kring kulturpolitik-bibliotek-barn. Några teman beskriver området inriktningar och visar framför allt att det finns mycket lite forskning som handlar om kulturinstitutionen barnbibliotek. När barnbibliotek uppmärksammas är det snarare som offentlig kulturinstitution i sig än som bibliotek eller inriktad mot barn. Flera politikområden gör anspråk på att använda bibliotek och andra kulturinstitutioner för andra syften än de som kan rubriceras som explicit kulturpolitik (Ahearne, 2009). Lejonparten av den förekommande forskningen har sitt fokus på kulturpolitikens organisatoriska och regulativa aspekter, och kulturpolitikens avsikter är sociala. Resultaten skall kort diskuteras.

Diskussion

Denna läsning av materialet ger vid handen att *administrativa och organisatoriska aspekter* med kulturpolitisk hemvist är de som framträder tydligast och ges mest uppmärksamhet. Denna inriktning är vanligt förekommande inom kulturpolitisk forskning (Gray, 2010, s. 223) och alltså så även när fokus är inriktat på bibliotek och barn.

Bibliotek har i materialet framstått som *en bland andra kulturinstitutioner*, bibliotekets funktion som bibliotek har inte framträtt tydligare än funktionen som kulturinstitution allmänt sett. Bibliotek syns, trots sin spridning och tillgänglighet, inte uppmärksammas i nämnvärd utsträckning inom kulturpolitisk forskning. Inom folkbibliotekssfären anförs ofta folkbibliotek som en särskild garant för demokrati (Hansson, 2005, Höglund, 2010) men det är inget som märks i mitt material. Hur sambanden mellan folkbibliotek och demokrati är beskaffade återstår att närmare utreda. Jag noterar att inom den kulturpolitiska forskning som jag tagit del av för denna studie har inte kulturinstitutionen folkbibliotek, med sina barnbibliotek, haft någon särställning som demokratiskt flaggskepp. Relationen mellan kulturpolitik och demokrati uppmärksammas däremot inom forskning, ex. med ett temanummer av IJCP (2012:5), där kombinationen demokrati och folkbibliotek inte ges något utrymme.

Inte heller *barn* har varit särskilt synliga och i den mån det skett har barn huvudsakligen uppträtt i relation till sina vuxna. Jag uppfattar att en instrumentell syn på barn framträder i materialet; att barn får funktionen av verktyg för att påverka barnens vuxna. Detta förhållande gör det enligt min mening svårt att avgränsa frågan till *kulturpolitik* i någon mening (Miller & Yúdice, 2002); det handlar inte om att utföra kulturpolitik under någon annan etikett i egenskap av implicit kulturpolitik (Ahearne, 2009) utan det handlar om att utföra annan politik under kulturpolitisk etikett. Vilka värden är knutna till kulturpolitik som motiverar detta förfaringsätt? Vad är avsikten?

De problem som uppmärksammas i forskningen om barnbibliotek är främst av social karaktär. De offentliga kulturinstitutionerna, där bibliotek framställs som en bland andra institutioner, skall verka för social inkludering och förväntas påverka människors vardagsliv. Detta visar på att barnbibliotek huvudsakligen kan hänföras till kulturpolitikens sociologiska och instrumentella rationaler (Skot-Hansen, 1999).

Olika variationer inom kulturell mångfald får jämförelsevis mycket utrymme, särskilt på organisatorisk nivå. Det uppstår en intressant konflikt mellan talet om kulturell mångfald och den

styrning av barns vuxna som iscensätts genom upprättande och tillhandahållande av offentliga kulturinstitutioner, där snarare homogenitet eftersträvas. Båda inriktningarna kan motiveras kulturpolitiskt.

Det antropologiska kulturbegreppet får större utrymme än det estetiska kulturbegreppet i materialet, även om det senare också finns företrätt, då huvudsakligen som konst. Frenander (2005) frågar sig om kulturen är kulturpolitikens stora problem med hänvisning till detta dubbla kulturbegrepp. I mitt material uppträder kulturinstitutionen bibliotek nästan uteslutande som antropologisk kulturyttring. Biblioteket tillskrivs inga tydliga estetiska kulturfunktioner, huvudsakligen de antropologiska/sociala funktionerna ges utrymme. Det finns dock ett anmärkningsvärt undantag - situationen är annorlunda när bibliotekets *medier* uppmärksammas (se D:15, Krueger & Schmitt, 1999) och öppnar då för en fördjupning av bibliotekets funktion och av ett vidgat kulturbegrepp. Den barnbiblioteksverksamhet som beskrivs i (D:15) uppges vila på lekcentrerad grund. Här uppstår ett möte mellan det estetiska kulturbegreppet och ett lekcentrerat arbetssätt, i en bibliotekskontext. Hur ser relationen mellan lek och estetik egentligen ut? Kan detta vara en kulturpolitiskt angelägen fråga? Det kan ur kulturpolitiskt forskningsperspektiv finnas skäl att närmare undersöka det estetiska kulturbegreppet, något som Juncker (2006) gör. Juncker menar att det estetiskas betydelse i barns kultur bör omdefinieras, från att vara otillgängligt till att vara den bärande idén. Junckers estetiska barnkulturbegrepp är nära kopplat till lek. Jag vill fästa uppmärksamhet vid *alla åldrars lek* – lek är inte begränsat till barn och barndom - och peka på möjligheten att lek kan vara en åsidosatt förståelse av kulturbegreppet (Bjørkvold, 1991). Frågan diskuterades av den holländske kulturhistorikern Johan Huizinga (1872-1945) i *Den lekande människan (Homo ludens)* redan på 1930-talet. En lekbaserad förståelse av kulturbegreppet kan vara upprinnelsen till eller produkten av en förändrad kulturpolitik. Sett i ljuset av Ballings (2011) resultat, från en undersökning av barnkulturpolitik i Danmark, som visar att sättet att närma sig barn inom kulturpolitik påverkar sättet att möta hela befolkningen, finns det skäl att undersöka om och hur barns kultur influerar kulturpolitik också på andra sätt och inom andra dimensioner, i fler sammanhang än det Balling (2011) redogör för. Relationerna mellan barnkultur/lekkultur och kulturpolitik kan göras till föremål för forskning.

Som avslutning på resonemanget om kulturpolitiskt relevant forskning med fokus på barnbibliotek passar jag på att ställa frågan om det som visat sig vara det centrala i den kulturpolitiska forskningen om den offentligfinansierade kulturinstitutionen barnbibliotek också är det centrala i det barnbibliotek gör. Har barnbibliotek fokus på regulativa och organisationsmässiga frågor, på mångkultur/globalisering och på socialt ansvarstagande för barns familjer? Är dessa frågor levande kulturpolitiska uppdrag för barnbibliotek? Jag ställer mig frågande till att utövande barnbiblioteksverksamhet gör samma prioriteringar som forskning om barnbibliotek, sådan den framträder i mitt material. Vilken forskning har barnbibliotek behov av, och hur implementerar barnbibliotek befintlig forskning i sin verksamhet?

Det finns åtskilligt kvar att göra innan en översikt över vilken forskning som finns och vilken forskning som saknas om den offentliga kulturinstitutionen barnbibliotek föreligger, men arbetet är påbörjat.

Referenser

- Ahearne, Jeremy (2009). Cultural policy implicit and explicit: a distinction and some uses. *International Journal of Cultural Policy*, 15:2, s. 141-153.
- Balling, Gitte (2011). Det er i møtet, det sker – om kulturpolitikk og kulturformidling med barn i centrum. *Nordisk kulturpolitisk tidskrift*, Nr. 01-01/11, s. 8-32.
- Bjørkvold, Jon-Roar (1991). *Den musiska människan: barnet, sången och lekfullheten genom livets faser*. 1. uppl. Stockholm: Runa
- Børnekultur. Hvilke børn? Og hvis kultur?* (Red. Tufte, Kampmann, Juncker) (2001). Köpenhamn: Akademisk forlag
- Bibliotekslagen* (SFS 1996:1596)
- Duelund, Peter (red.) (2003). *The Nordic cultural model*. Copenhagen: Nordic cultural institute.
- Frenander, Anders (2005). *Kulturen som kulturpolitikens stora problem: diskussionen om svensk kulturpolitik under 1900-talet*. Hedemora: Gidlunds.
- Frenander, Anders (2008). What are they doing, the cultural policy researcher? Or the theoretical universe of cultural policy research. *The Fifth International Conference on Cultural Policy Research (ICCPR 2008)*. Istanbul: August 20-24.
- Frenander, Anders (red.) (2011). Appendix 1. *Arkitekter på armlängds avstånd. Att studera kulturpolitik*. Borås: Valfrid.
- Gray, Clive (2010). Analysing cultural policy: incorrigibly plural or ontologically incompatible? *International Journal of Cultural Policy*. 16:2, s. 215-230.
- Halldén, Gunilla (red.) (2007). *Den moderna barndomen och barns vardagsliv*. Stockholm: Carlsson
- Hansson, Joacim (1999). *Klassifikation, bibliotek och samhälle: en kritisk hermeneutisk studie av "Klassifikationssystem för svenska bibliotek"*. Diss. Göteborg : Univ.
- Hansson, Joacim (2005). *Det lokala folkbiblioteket : förändringar under hundra år*. Linköping: Mimer
- Huizinga, Johan (2004). *Den lekande människan: (homo ludens)*. 2. utg. Stockholm: Natur och kultur
- Höglund, Lars (red.) (1995). *Biblioteken, kulturen och den sociala intelligensen: aktuell forskning inom biblioteks- och informationsvetenskap*. Borås: Valfrid i samarbete med Forskningsrådsnämnden (FRN)
- Höglund, Lars (2010). Bibliotek och demokratiska möten. Ingår i Sören Holmberg & Lennart Weibull (red) *Nordiskt ljus*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet
- International Journal of Cultural Policy* (2012). *Special Issue: Cultural Policy and Democracy*. Vol.18:5.

- Johannisson, Jenny (2006). *Det lokala möter världen: kulturpolitiskt förändringsarbete i 1990-talets Göteborg*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet
- Juncker, Beth (2006). *Om processen: det estetiskes betydning i børns kultur*. Diss. Köpenhamn: Danmarks Biblioteksskole
- Kangas, Anita och Vestheim, Geir (2010). Institutionalism, cultural institutions and cultural policy in the Nordic countries. *Nordisk kulturpolitisk tidskrift* 2010:02
- Kann-Christensen, Nanna (2008). Institutionel teori. Rationalitet, isomorfi og løse koblinger i biblioteksvesndet. *At forstå biblioteket. En introduktion til teoretiske perspektiver*. Köpenhamn: Danmarks biblioteksforening og Danmarks biblioteksskole.
- Limberg, Louise (1992). Vad är det för skillnad mellan barnbibliotek och skolbibliotek? *Barn & Kultur* Nr. 92:1, s. 6-8
- Lundquist, Lennart (1993). *Det vetenskapliga studiet av politik*. Lund: Studentlitteratur.
- Sverige. Litteraturutredningen (2012). *Läsarnas marknad, marknadens läsare: en forskningsantologi*. Stockholm: Fritze
- Mangset, Per (1995). Kulturpolitiska modeller i Vest-Europa. Georg Arnestad (Red.) *Kulturårboka 1995*. Oslo: Det norske samlaget
- Miller, Toby & Yúdice, George (2002). *Cultural policy*. London: Sage publications
- Mouritsen, Flemming (1997). Børnekulturstudier – genstandsområder og synsvinkler. Enerstvedt (red.) (1997). *Med røtter i klassisk humanistisk kultur. Rapport fra en konferanse mellom nordiske barnekulturforskere, Biskops Arnö, Sverige 14-16 juni 1996*. Oslo: BIN-Norden.
- Nielsen, Henrik Kaare (2003). Cultural policy and evaluation of quality. *International Journal of Cultural Policy*. Volume 9, Issue 3, pp 237-245.
- Rothstein, Bo (2010). *Vad bör staten göra?: om välfärdsstatens moraliska och politiska logik*. 3. uppl. Stockholm: SNS förlag
- Rydsjö, Kerstin, Hultgren, Frances & Limberg, Louise (red.) (2010). *Barnet, platsen, tiden: teorier och forskning i barnbibliotekets omvärld*. Stockholm: Regionbibliotek Stockholm
- Scullion, A. & García, B. (2005). What is cultural policy research? *International Journal of Cultural Policy*, 11:2, s. 113-127.
- Skot-Hansen, Dorte (1999). Kultur til tiden – strategier i den lokale kulturpolitik. *Nordisk kulturpolitisk tidskrift*, Nr.1/99 s. 7-27
- Qvortrup, Jens (1994). *Childhood matters : social theory, practice and politics* / Jens Qvortrup et al. (eds.) Aldershot: Avebury

Vestheim, Geir (1997). *Fornuft, kultur og velferd: ein historisk-sosiologisk studie av norsk folkebibliotekpolitikk*. Diss. Göteborg : Univ.

Åberg, Åke, Danielsen, Marie & Auraldsson, Kerstin (1983). *Tema: Barnbibliotek: tre uppsatser*. Uppsala: Avd. för litteratursociologi, Litteraturvetenskapliga inst., Univ.

Texter i materialet

Abstracts ur *International Journal of Cultural Policy*

A:1. Glow Hilary & Katya Johanson (2011). The state of play: protocols as children's cultural policy. *IJCP*.

A:2. Colbet, Rebecca (2011). Children's museums as cultural development strategies for urban revitalization. *IJCP*.

A:3. Bille, Trine (2012). Cool, funky and creative? The creative class and preferences for leisure and culture. *IJCP*

A:4. Bille, Trine (2008). Cohort effects, age effects, and period effects in the participation in the arts and culture in Denmark 1964-2004. *IJCP*.

A:5. -

A:6. Heikkinen, Marja (2008). Government policy and definition of art – The case of comics. *IJCP*

A:7. -

A:8. Smith, Douglas (2010). Liberating Strasbourg: Malraux and German thought. *IJCP*.

A:9. -

A:10. Kawashima, Nobuko (2006). Audience development and social inclusion in Britain. Tensions, contradictions and paradoxes in policy and in their implications for cultural management. *IJCP*.

A:11. -

A:12. Coaffee, Jon (2008). Sport, culture and the modern state: emerging themes in stimulating urban regeneration. *IJCP*.

A:13. Bilton, Chris (2006). Jane Addams, pragmatism and cultural policy. *IJCP*.

A:14. Jeannotte Sharon, M. (2010). Singing alone? The contribution of cultural capital to social cohesion and sustainable communities. *IJCP*.

A:15. Moore, Kevin (2008). Sports heritage and the re-imaged city: the national Football Museum, Preston. *IJCP*.

A:16. Danielsen, Arild (2008). The persistence of cultural divides – reflections on the audience for culture and the arts in Norway. *IJCP*.

A:17. Silvanto, S., Linko, M. & Cantell, T. (2008). From enlightenment to experience: cultural centres in Helsinki neighbourhoods. *IJCP*.

A:18. Bloomfield, Jude (2010). "Made in Berlin": multicultural conceptual confusion and intercultural reality. *IJCP*.

A:19. Skot-Hansen, Dorte (2010). Danish cultural policy - - from monoculture towards cultural diversity. *IJCP*.

A:20. Gray, Clive & Wingfield, Melvin (2011). Are governmental culture departments important? An empirical investigation. *IJCP*.

A:21. Lee, D.J., Oakley, K. & Naylor, R. (2011). 'The public gets what the public wants'? The uses and abuses of 'public value' in contemporary British cultural policy. *IJCP*.

- A:22. Selwood, Sara (2006). The academic contribution to the development of cultural policy in England. *IJCP*.
- A:23. Feigenbaum, Harvey (2007). Is technology the enemy of culture? *IJCP*.
- A:24. Message, Kylie (2011). Slipping through the cracks: museums and social inclusion in Australian cultural policy development 2007-2010. *IJCP*.
- A:25. Rosenstein, Carole (2010). When is a museum a public museum? Considerations from the point of view of public finance. *IJCP*.
- A:26. Dowling, Martin (2008). Fiddling for outcomes: traditional music, social capital, and arts policy in Northern Ireland. *IJCP*.
- A:27. Neelands, Freakley & Lindsay (2006). A study of social-market interventions in the shaping of the field of cultural production. *IJCP*.
- A:28. Bayliss, Darrin (2007). Denmark's creative potential. The role of culture within Danish urban development strategies. *IJCP*.
- A:29. -
- A:30. -
- A:31. -
- A:32. Hewison, Robert (2007). The crisis of cultural leadership in Britain. *IJCP*.
- A:33. -
- A:34. -
- A:35. Burns & Van der Will (2010). German cultural policy: An overview. *IJCP*.
- A:36. Boorsma & van Maanen (2010). View and review in the Netherlands: the role of theatre critics in the construction of audience experience. *IJCP*.
- A:37. -
- A:38. -
- A:39. -
- A:40. Tong & Hung (2012). Cultural policy between the state and the market: regulation, creativity and contradiction. *IJCP*.
- A:41. Newman, Andrew & McLean, Fiona (2007). Presumption, policy and practice. The use of museums and galleries as agents of social inclusion in Great Britain. *IJCP*.
- A:42. Rosser Upchurch, Anna (2012). Missing from policy history: the Darlington Hall Arts Enquiry, 1941-1947. *IJCP*.
- A:43. Gstraunthaler, Thomas & Piber, Martin (2011). The role of museums of contemporary art in the re-telling of historical accounts in Lithuania and Latvia. *IJCP*.
- A:44. Lim, Lorraine (2012). Construction habitus: promoting an international arts trend at the Singapore Arts festival. *IJCP*.
- A:45. Snowball & Webb (2008). Breaking into the conversation: cultural value and the role of the South African National Arts Festival from apartheid to democracy. *IJCP*.
- A:46. Korad Birkiye, S. (2009). Changes in the cultural policies of Turkey and the AKP's impact on social engineering and theatre. *IJCP*.
- A:47. Sokkas, S. & Kangas, A. (2007). Intellectuals, nationalism, and the arts. *IJCP*.
- A:48. Häyrynen, Simo (2010). The spatial nature of cultural recognition: constructing Finnish North Karelia in the centre/periphery dimension of cultural policy. *IJCP*.
- A:49. Gay, Caroline (2010). The politics of cultural remembrance: the holocaust monument in Berlin. *IJCP*.
- A:50. Hesmondhalgh, David (2006). Media and cultural policy as public policy. The case of the British Labour government. *IJCP*.
- A:51. -
- A:52. -

A: 53. -

A:54. Tawat, Mahama (2012). Danish and Swedish immigrants' cultural policies between 1960 and 2006: toleration and the celebration of difference. *IJCP*.

A:55. Dittmer, Jason (2012). Towards new (graphic) narratives of Europe. *IJCP*.

A:56. Bertelli et al. (2013). Politics, management, and the allocation of arts funding: evidence from public support for the arts in the UK. *IJCP*.

A:57. -

A:58. Murdock, Graham (2006). Notes from the number one country. Herbert Schiller on culture, commerce and American power. *IJCP*.

A:59. Strom, Elizabeth (2010). Cultural policy as development policy: evidence from the United States. *IJCP*.

A:60. -

A:61. Burns & van der Will (2006). Intellectuals as cultural agenda-setters in the federal republic? *IJCP*.

Abstracts ur *LISA*

B:1. -

B:2. Vitello, G. (2001). A European policy for electronic publishing. *JEP: the Journal of Electronic Publishing*.

B:3. Cavanagh, Mary (2005). Sensemaking a public library's internet policy crisis. *Library management*.

B:4. Klimaszewski, Cheryl & Nyce, James (2009). Does universal access mean equitable access? What an information infrastructure study of rural Romanian community can tell us. *New Library World*.

B:5. Brophy, Peter (2002). Public libraries mobilizing advanced networks: the PULMAN guidelines. *New Review of Information and Library Research*.

B:6. Victorri, A. (1999). Books for young children in Val de Seine: February 1997 - February 1999. *Bulletin des Bibliothèques de France*.

B:7. Shytov, Alexander (2005). Indecency on the Internet and international law. *International Journal of Law and Information Technology*.

B:8. -

B:9. Elkin, J. & Denham, D. (1995). Investing in children: a real strategy for future development? *New review of Children's Literature and Librarianship*.

B:10. Burn, J.M. & Loch, K.D. (2001). The societal impact of the World Wide Web: key challenges for the 21st century. *Information Resources Management Journal*.

B:11. Warnecke, Sylvia (2002). Reynard the Fox for children in the GDR: the story of a tamed villain's adventures? *John Rylands University Library of Manchester Bulletin*.

B:12. -

Abstracts ur *LISTA*

C:1. -

C:2. Yeh, N-C. (1995). The functional analysis of the public library in modern society: a case study of a branch library in Taipei City. *Journal of Educational Media & Library Sciences*.

C:3. -

C:4. -

Abstracts ur *ERIC*

D:1. Shingles, Beryl & Lopez-Reyna, Norma. Cultural sensitivity in the implementation of

discipline policies and practices. CASE/CCBD Mini-library series on safe, drug-free, and effective schools.

D:2. Hall, Peter M. (1997). Race, ethnicity, and multiculturalism. Policy and practice. Missouri Symposium on Research and Educational Policy, Volume 1. Garland Reference Library of Social Science, Volume 1029.

D:3. Markes, Mary J. (1991). An analysis of the multi-cultural awareness shown in popular American children's periodicals.

D:4. Rist, Ray C. On the role of principal as "cultural maximizer" in an urban black school.

D:5. Yohalem, Nicole & Wilson-Ahlstrom, Alicia (2005). When school is out, museums, parks and libraries are in. Out-of-school time policy commentary #9. *Forum for Youth Investment*.

D:6. New York State Education Dept. Parent partnerships: Linking families, communities, and schools. A Statement of Regents Policy.

D:7. Colon, Javier. Entitlements of Latino students in the Massachusetts public educational system: some legal and policy considerations. Publication No. 90-02.

D:8. -

D:9. -

D:10. Glenn, Charles L. & de Jong, Ester J. (1996). Educating immigrant children: schools and language minorities in twelve nations. Reference books in international education, Volume 58. Garland reference Library of Social Science, Volume 921.

D:11. -

D:12. -

D:13. Kennedy, A.M. et al. PIRLS 2006 Encyclopedia: A guide to reading education in the forty PIRLS 2006 countries.

D:14. Rubin, Victor. Children's out-of-school services and the urban fiscal crisis.

D:15. Krueger, Susanne & Schmitt, Rita (1999). Reading ability and the new technology - - developments in Germany.

D:16. Grant, Carl A. (1991). Toward education that is multicultural. Proceedings of the annual meeting of the national association for multicultural education.

D:17. Lighthall, Lynne & Haycock, Ken (1997). Information rich but knowledge poor? Emerging issues for schools and libraries worldwide. Research and professional papers presented at the annual conference of the international association of school librarianship held in conjunction with the association for teacher-librarianship in Canada.

D:18. -

D:19. Chicago Public Library. Planning for service: the five-year plan of the Chicago Public Library/Chicago Library System, 1978-1982.

D:20. International federation of library associations. IFLA general conference, 1987. Division of libraries serving the general public. Libraries serving disadvantaged persons section. Library services to multicultural populations section. Papers.

D:21. Pandis, Meeli, Ward, Angela & Mathews, Samuel R. (2005). Reading, writing, thinking: proceedings of the 13th European Conference on Reading.

D:22. -

D:23. Dolezal-Sams, Juli M., Nordquist, Vey M. Twardosz, Sandra (2009). Home environment and family resources to support literacy interaction: examples from families of children with disabilities. *Early education and development*.

D:24. Roy, Loriene (2004). American Indian Literacy and reading. *School library media activities monthly*.

D:25. Xia, Nailing (2010). Family factors and student outcomes. (Diss.)

D:26. -

- D:27. McGuire, Marion. A state-wide study of reading programs, a research report.
- D:28. -
- D:29. Coady, Dai & Wang. Community programs and women's participation: the Chinese Experience. Working paper.
- D:30. -
- D:31. -
- D:32. Guy, Jewel (1991). A history of the Clark County Library District: its founding and growth in southern Nevada.
- D:33. Veltze, Linda (2004). Multicultural reading. *School library media activities monthly*.
- D:34. Dugan, Jo Ann R. et al. (2004). Celebrating the power of literacy. The twenty-sixth yearbook: a peer reviewed publication of the college reading association. Papers from the college reading association conference, 2004.
- D:35. -
- D:36. -
- D:37. Downes, Valerie (1988). A Vasterbotten experience.
- D: 38. -
- D:39. -
- D:40. Library services and technology act plan for Wisconsin, 1997-2002. Wisconsin State Dept. of public instruction, Madison.
- D:41. Patterson, Lotsee. Tribal library procedures manual. TRAILS (Training and assistance for Indian library services), September 10, 1985-January 10, 1987.
- D:42. -
- D:43. Nye, Valerie & Barco, Kathy (2012). True stories of censorship battles in America's libraries.
- D:44. -
- D:45. -
- D:46. Competencies for youth services librarians. North Carolina State Dept. of cultural resources.
- D:47. -
- D:48. Visscher, Helga B. (1995). Looking at Britain's national curriculum for English: promoting long established children's fiction and stories from a variety of cultures and traditions.
- D: 49. Sweet, Swisher & Moen (2005). Selecting and assessing the family-friendly community: adaptive strategies of middle-class, dual-earner couples. *Family relations*.
- D:50. -
- D:51. -

Abstracts ur *Web of Science*

- E:1 Fitzpatrick, J. & Kostina-Ritchey, E. (2013). U.S. Families' adoption of Chinese daughters: a narrative analysis of family themes in children's books. *Family relations*.
- E:2. Solimine, G. & Abadal, E. (2005). Digital library development in Italy and Spain. *3rd international conference on politics and information systems – technologies and applications/ international symposium on social and organizational informatics and cybernetics*.
- E:3. Apalayine, Gamel B. & Ehikhamenor, Fabian A. (1996). The information needs and sources of primary health care workers in the upper east region of Ghana. *Journal of Information Science*.

Abstracts ur *Saprus*

- F:1. Baylac-Domengetroy, J. (2012). The reding promotion network in th Pays Morcenais region (Aquitaine). Better, not bigger. *Bullentin des Biblioteques de France*.

- F:2. Cooper, A. (2012). The drivers, impact and value of CASE: a short history from the inside. *Cultural trends*.
- F:3. -
- F:4. -
- F:5. Bakhshi, H. & Throsby, D. (2012). New technologies in cultural institutions: theory, evidence and policy implications. *IJCP*.
- F:6. Kublickiene, L., Zvinkliene, A. & Sviklas, E.K. (2011). Cultural processes in modern Lithuania: libraries and cultural centres in the regions. *Filosofija, Sociologija*.
- F:7. Stanziola, J., Méndez-Carbajo, D. (2011). Economic growth, government expenditure and income: the case of museums and libraries in England. *Cultural trends*.
- F:8. Tröndle & Rhomberg (2011). The creation of cultural policy in the media: a field research of cultural discourses in Germany. *IJCP*.
- F:9. Stanziola, J. (2011). Some more unequal than others: alternative financing for museums, libraries and archives in England. *Cultural trends*.
- F:10. Gazo, D. (2011). City councillors and the mission of public libraries. *New library world*.
- F:11. Fiorucci, F. (2009). Culture, books and reading under Peronism: the case of the commission of public libraries. *Desarrollo Economico*.
- F:12. Kumaraswami, P. (2009). Cultural policy and cultural politics in revolutionary Cuba: re-reading the palabras a los intelectuales (words to the intellectuals). *Bulletin of Latin American research*.
- F:13. Neuroth, Strathmann & Vlaeminck (2008). Digital preservation needs of scientific communities: the example of Göttingen University. *Lecture notes in computer science*.
- F:14. -
- F:15. Peiss, K. (2007). Cultural policy in a time of war: the American response to endangered books in World War II. *Library Trends*.
- F:16. Vannozzi, F. (2007). A wide-ranging project to the best use of S. Niccolo Psychiatric Hospital. *Medicina nei secoli*.
- F:17. Vaidhyanathan, S. (2006). Afterword: Critical information studies: a bibliographic manifesto. *Cultural studies*.
- F:18. -
- F:19. Hooper-Greenhill, E. (2004). Measuring learning outcome in museums, archives and libraries: the learning impact research project (LIRP). *International Journal of Heritage Studies*.
- F:20. Appelman, M. & Canoy, M. (2002). Horses for courses: why Europe should not harmonise its book policies. *Economist*.
- F:21. Cargo, R.A. (1996). Cultural policy in the era of shrinking government. *Policy Studies Review*.
- F: 22. -